

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys – Rusetti ry

Toimintasuunnitelma 2026

Hyväksytty hallituksessa 31.10.–3.11.2025
Esitettäväksi syyskokoukselle 25.11.2025

Johdanto

Vammaisten naisten valtakunnallinen yhdistys – Rusetti ry edistää tytöiksi ja naisiksi identifioituvien vammaisten henkilöiden hyvinvointia, unelmien toteuttamista ja voimaantumista. Osallistumme yhteiskunnalliseen keskusteluun kansallisesti ja kansainvälisesti. Rusetin visiona on se, että voimaantuneet vammaiset tytöt ja naiset toteuttavat omia oikeuksiaan ja unelmiaan yhdenvertaisessa ja esteettömässä Suomessa.

Rusetti ry on Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:n (NJKL), Invalidiliitto ry:n, Vammaisjärjestöjen naisverkoston, Suomen Paralympiakomitea ry:n ja Kansalaisareena ry:n jäsen.

1. Toimintaympäristö ja -edellytykset

Rusetti ry aloittaa kymmenen toimintavuotensa Suomen ainoana nais erityyisenä vammaisyhdistyksenä. Yhdistys on tunnettu ja arvostettu.

Yhteiskunnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia ja kehityssuuntia, jotka vaikuttavat yhdistyksen toimintaan joko suoraan tai välillisesti.

Merkittävimpiä toimintaympäristön muutoksia ovat

- hallituksen ilmoittamat leikkaukset sote-järjestöjen valtionavustuksiin (STEA avustukset)
- hyvinvointialueiden heikentynyt taloustilanne, joka näkyy sosiaali- ja terveyspalveluiden heikentymisenä
- uuden vammaispalvelulain voimaan astuminen 1.1.2025 ja suunnitellut uudet muutokset esim. palveluiden pääsyn rajaamisesta sekä muutosten vaikutukset vammaisten henkilöiden palveluihin ja elämään
- lisääntynyt naisten kohtaama väkivalta (sen monessa muodossa mm. lähisuhde- ja seksuaaliväkivaltana) ja vihapuhe
- anti-gender -liikkeen voimakas nousun jatkuminen edelleen.

1.1. Rusetin strategia: KokoNainen elämä 2023–2026

Toiminnan painopisteet toteuttavat visiota ja vuosille 2023–2026 laadittua strategiaa. Painopisteet ohjaavat Rusettia olemaan vahva nais erityyinen voimaannuttaja, rohkea yhteiskunnallinen vaikuttaja ja vetovoimainen ylisukupolvinen yhteisö. Vuonna 2026 strategian painopisteet toimivat edelleen yhdistyksen toimintaa ohjaavina punaisina lankoina. Rusetin strategia päivitetään vuoden 2026 aikana yhdessä jäsenistön kanssa seuraaville kolmelle vuodelle.

1.2. Toimintaedellytykset

Yhdistyksen tulot koostuvat jäsenmaksuista ja ulkopuolisista avustuksista.

Suurin ja merkittävin osa yhdistyksen vuoden 2025 tuloista on tullut valtion rahoittamana STEA avustuksena, jolle on haettu jatkoa vuodelle 2026. Lisäksi Rusetti sai STEA Paikka auki rahoituksen vuonna 2025, joka päättyy alkuvuodesta 2026. Avustuksien turvin yhdistyksellä toimii kolme kokoaikaista työntekijää ja yhdistyksellä on vuokratut toimitilat.

Mikäli yhdistys ei saa hakemaansa jatkoavustusta, tullaan toimintasuunnitelma sopeuttamaan yhdistyksen muuhun rahoitukseen avustuspäätöksen tultua. Alustava avustuspäätös tulee joulukuussa 2025 ja ministeriön lopullinen avustuspäätös helmikuussa 2026.

Yhdistyksen tyttöjen ja nuorten naisten toimintaa rahoittaa Kalevala Koru Oy. Tämän rahoituksen turvin Vammaiset tytöt -medialla toimii osa-aikainen tuottaja. Rahoitus ja sillä toteutettava toiminta on täysin riippuvainen Kalevala Korun Oy:n tuloksesta, joka on viime vuosina ollut epävarmaa Suomen yleisesti heikentyneen taloustilanteen vuoksi. Rusetti on liittänyt tyttöjen toiminnan osaksi STEA rahoituksella olevaa toimintaa vuoden 2026 avustushakemuksessa.

2. Vaikuttamistoiminta

Rusetti toimii laajasti yhteistyössä eri järjestöjen ja verkostojen kanssa. Yhdistys katsoo, että vammaisten tyttöjen ja naisten oikeudet tulee valtavirtaistaa eli ottaa järjestelmällisesti huomioon kansallisissa suunnitelmissa ja strategioissa. Rusetti edistää vammaisten tyttöjen ja naisten palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Yhtenä vaikuttamistoiminnan työkaluna tulee toimimaan Rusetin naispoliittinen ohjelma, joka valmistui syksyllä 2025.

Vaikuttamistoiminnan erityiskärjet ovat vuonna 2026:

- Vammaisten tyttöjen ja naisten kohtaaman väkivallan erityiskysymykset, erityisesti pakottavan kontrollin kriminalisoinnin saaminen lainsäädäntöön
- Nais erityisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus ja saavutettavuus, erityisesti kuvantamisen tutkimusten vaihtoehtoiset toteuttamistavat (esim. mammografian sijaan ultraäänitutkimus)

2.1. Edustukset

Rusetilla on edustajia eri toimielimissä.

- Invalidiliitto ry, Anna-Stina Lindén, liittovaltuuston jäsen kaudella 2022–2025. Tulevassa liittoäänestyksessä kaudelle 2026–2029 Rusetin ehdokkaana Anne Välimäki.
- Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Jaana Tiiri, hallituksen varapuheenjohtaja kaudella 2025–2027
- Vammaisjärjestöjen naisverkosto, edustajat Jaana Tiiri, Pirkko Mahlamäki ja Satu Järvinen

3. Yhdistyksen toiminta

3.1. Ylisukupolvinen yhteisö

Rusetti on vammaisten tyttöjen ja naisten oma yhteisö, josta kaikki osallisiksi tulleet hyötyvät. Yhteisö toimii ylisukupolvisella periaatteella, jossa eri-ikäiset vammaiset tytöt ja naiset oppivat ja saavat tukea toinen toisiltaan elämän eri vaiheissa. Rusetti on tukea tarjoava koti yhteisöstä nouseville tarpeille ja toiveille toiminnasta: vammaiset tytöt ja naiset voivat kääntyä Rusetin puoleen halutessaan järjestää esim. ryhmätoimintaa, vertaiskeskusteluita, somekampanjointia. Rusetissa toteutetaan yhteisöllistä vertaistoimintaa sekä kasvotusten; että digitaalisia ympäristöjä hyödyntäen.

Vuonna 2026 yhteisötoiminta koostuu

- VammaisetTyttöt -toiminnan puitteissa järjestään 8 etätapaamista ja 2 läsnätapaamista
- Järjestetään 3 eri paikkakunnalla vammaisten naisten vertaisryhmän starttipäivä
- kuukausittaisista nettitreffeistä eri teemoilla
- hyväikäisten keskusteluryhmien jatkumisesta Helsingissä ja verkossa sekä tavoitteesta laajentaa toimintaa 1–2 paikkakunnalle
- Rusetin käsityökerhon jatkumisesta verkossa

3.2. Tukea vammaisille äideille ja lapsettomuudesta kipuileville

Rusetti ylläpitää koulutetuista vammaisista äideistä koostuvaa vertaisäitiverkostoa, jolta saa vertaistukea, tietoa ja taitoja vammaisille naisille erityisiin kysymyksiin ja haasteisiin. Lapsettomuus koskee monia vammaisia naisia ja vammaisuus luo erityispiirteitä lapsettomuuden kokemukseen.

Vuonna 2026 äitiysteeman toiminta koostuu

- Vammaisten äitien verkkovertaisryhmän tapaamisista (6 krt)
- Vertaisäitien yksilötason vertaistuesta
- Aktiivisesti perheellistymistä suunnittelevien vertais- ja neuvontatapaamisia (4 krt)
- Lapsettomuuden kanssa kipuilevien vertaisryhmä jatkuu (4 krt)
- ammattilaisten ja opiskelijoiden koulutusten jatkamisesta esimerkiksi Sivuvaunu -oppaan tietojen jakamista ammattilaisille.

3.3. Johtajuuskoulutusta ja mentorointia

Rusetti jatkaa vammaisten naisten mentorointiverkoston kehittämistä ja ylläpitämistä sekä johtajuuskoulutuksien toteuttamista. Rusetti on kouluttanut vammaisia naisia mentoreiksi, jotka ovat kokeneita ja johtajina toimineita. Vuoden 2024 lopussa koulutetut uudet mentorit ovat aloittaneet toimintansa ylisukupolvisessa mentoroinnissa. Tällä hetkellä Rusetilla on yhdeksän (9) koulutettua mentoria.

Vuonna 2026 johtajuusteeman toiminta koostuu

- uusista mentorointisuhteista
- kehitetään uutta johtajuustoiminnan mallia, joka käynnistyy verkkokoulutuksella (2 krt) ja sen jälkeen siirrytään läsnä koulutukseen, missä tukena vapaaehtoisia mentoreja.

3.4. Työtä väkivallan ehkäisemiseksi

Vammaiset tytöt ja naiset kohtaavat paljon väkivaltaa ja lähisuhde- ja seksuaaliväkivaltaa moninkertaisesti verrattuna vammattomiin tyttöihin ja naisiin. Rusetti haluaa lisätä tietoa vammaisten naisten kohtaamasta väkivallasta ja tarjota vammaisille tytöille ja naisille turva- ja itsepuolustustaito-opetusta.

Vuonna 2026 väkivaltateeman toiminta koostuu

- Järjestämme kaksi itsepuolustuskurssia
- Verkko- ja vertaiskoulutuksia väkivallan tunnistamiseksi (3 krt)
- itsepuolustuskurssiin perustuvasta videomateriaalin toteuttamisesta

3.5. Vammaiset Tytöt -yhteisö ja media

Rusetti on saanut Kalevala Koru Oy:ltä rahoitusta 11.5.2022 lähtien vammaisten 13–29-vuotiaiden tyttöjen ja nuorten naisten toimintaan. Yhteistyöllä edistetään vammaisten tyttöjen ja nuorten naisten näkyväksi nousemista - rohkaisemalla ja vahvistamalla uskoa itseen, omiin kykyihin ja mahdollisuuksiin. Rahoitus mahdollistaa alustan vuorovaikutukseen, sisältöjen ja kokemusten jakamiseen ja voimaantumiseen ”meiltä meille” -periaatteella. Vammaisettytöt.fi -verkkosivuille ja somekanaviin julkaistaan juttuja vammaisten tyttöjen ja nuorten naisten elämästä ja arjesta. Vammaiset tytöt -yhteisön kesken järjestetään myös yhteisöllisiä verkkoiltoja, joihin kuka tahansa vammaisen tyttö tai nuori nainen voi osallistua.

4. Rusetti 10 vuotta

Rusetti täyttää vuonna 2026 10 vuotta. Juhlavuoden tapahtumia viimeistellään ja jäsenet ovat päässeet kertomaan omia ajatuksiaan tulevan juhlavuoden tapahtumista. Luvassa on ainakin historian havinaa ja yhteisöllistä hauskanpitoa.

5. Viestintä

Toiminnastaan yhdistys viestii verkkosivuillaan ja somekanavissaan (Facebook ja Instagram). Yhdistyksellä on Facebookissa Keskusteluryhmä Rusetti ry -niminen suljettu ryhmä, johon kuka tahansa vammaisen tyttö tai nainen on tervetullut mukaan keskustelemaan.

Yhdistys lähettää vähintään neljästi vuodessa jäsentiedotteen varsinaisille jäsenilleen ja tarvittaessa mainoksia tulevista tapahtumista. Yhdistys tiedottaa asioistaan lähtökohtaisesti sähköpostitse, tarvittaessa kirjeitse tai tekstiviestitse.

6. Yhteistyökumppanit

Rusetin yhteistyökumppaneita ovat Naisjärjestöjen Keskusliitto ry, Invalidiliitto ry, Suomen Paralympiakomitea ry, Vammaisjärjestöjen naisverkosto ja Kansalaisareena ry, joiden jäsen Rusetti on.

Muita yhteistyökumppaneita ovat Helsingin Invalidien Yhdistys ry, Naistenkartano, Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry, Tunne Rintasi ry., Suomen CP-liitto ry, Loisto settlementti ry, Kehitysvammatuki 57 ry ja Suomen ME/CFS-yhdistys ry.

Rusetilla on ohjausryhmäjäsensyys seuraavissa hankkeissa

- Ensisijaisesti tyttö -hanke (2023–2025), Loisto settlementti ry
- Turvataidot mielen hyvinvoinnin tukena -hanke (2025–2027), Kehitysvammatuki 57 ry
- Tukea ja vertaisuutta Meille -hanke (2025–2027), Suomen ME/CFS-yhdistys ry

7. Yhdistyksen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Yhdistyksen toiminta on lähes kokonaisuudessaan STEA avustuksella rahoitettua toimintaa. Tätä toimintaa arvioidaan joka vuosi keväisin mittareilla, jotka on avustusta haettaessa määriteltä. Toimintaa muokataan tarpeen ilmetessä.

Vuonna 2026 yhdistys panostaa uusien jäsenten ja vapaaehtoistoimijoiden löytämiseen toiminnan piiriin, jotta yhdistys pysyy vetovoimaisena, turvallisena paikkana ja ylisukupolvisena yhteisönä kaikille vammaisille tytöille ja naisille. Yhdistys tavoittelee 220 jäsenen rajan rikkomista tulevana toimintavuotena.